

Էնդերբաի գունդն երբ որ տեսա այս երկրորդ բանակն՝ որ ահաւել տալապաւ եւ թմրիկ ձայնիւ յարձակեցաւ, սկսաւ վշտալիլ եւ ամենք դասալիք փախան։ Միայն Էնդերբաի եւ իւր մարդիկներն յանդգնագոյնք մնացին, բայց ստոյգ գոռութիւնն ալ սկսաւ տկարանալ։ Էնդերբաի արգէն շատ վերք առած էր եւ անկն կործանէ արիւն կը հոսեր, այնպէս որ ինք զինք տկարացած կը զգար։ Ի զուր օգնութիւն կը փնտռէր։ Գաւեսիւեան մարտավայրէն մեկնած էր։ Թուրքն ալ անշուշտ անոր քովն էր, իսկ այն կողմանէ՝ ուր էր խուսանին բանակն, թմրիկ ձայններ կը լսուէր, որ նշան էր թէ խուսան Գաղղիացոց հետ ճակատակ մէջ է։

Այս միջոցին Գաւեսիւեան կանգ առաւ այն անտառին մէջ՝ ուր զվալել կ'ոմնէ փերատու գետած էր։ Բայց ոչ անոր եւ ոչ գետերէ հեռքը տեսաւ, ժամանակ ալ շուներ այս րոպէիս անոնց վրայ մտաւ եւեւ։ Այլ կողմը կը տեսնէր Էնդերբաի մեծ տագնայի մէջ։ Կը տեսնէր որ Գաղղիացիք անկն կ'ոմնանէ հոն կը փութային եւ Պատերազմողաց փոքրիկ բաժնիներն կ'անջատէին այս ամբողջի եւ կը փախէին։ Այն բարձունքն՝ ուր քիչ մը յառաջ կեցած էր, դարձեալ առնուլ եւ իւր բանակին մէկ մասն իւր տեղակային օգնութեան յղել կարելի չէր աւանդ արեւմտային զհէր ընելու։ Գաւեսիւեան անմիջապէս քանի մ'արագատն հովիւ գէպ ի խուսանի բանակի փութացուց՝ եւ հրամայեց խուսանին՝ որ անտառն առ երեւոյթն միայն բռնուած ձեւացնեն քանի մը Պատերազմողք, եւ բուն գունդն որչափ կարելի է փութով Էնդերբաի օգնութեան հասնի։ Ինքն ալ իրեններուն գրեթէ կէսն առաւ, միաներուն հրամայեց որ հրացան արձակեն բարձանց վրայ եւ զանոնք զբաղեցնեն։ Ինքն փութաց Էնդերբաի օգնութեան։

Իւր երեսւյթը յանդուգն տեղակային վայրկեան մ'ալ զօրութիւնն առաւ։ Գաղղիացոց մէկ մասն Գաւեսիւեայի գնդին դարձեալ սուիքը, բայց սակկայ գոռուցաւ խառնուրդէ։ Գաւեսիւեան երբ գաղղիական գունդն փրան կու գար, ետ կը քաշուէր, եւ երբ դարձեալ Էնդերբաի վրայ կը յարձակէր՝ անոնց վրայ անըղհատ հրացան արձակել կը հրամայէր իրեններուն՝ յարգուելով որ ոչ կուռեւու տեսչաւոր մղուին եւ ոչ անարբութեամբ վհատին։ (Էւրոսուիլի)

ՅՈՒՆԻՈՒՐ

ՆՈՐԱՆՈՒՐ

Սեպտեմբր 1904 թ. 10-րդ օրը

Իւրոպայ ճանապարհորդող մը շատ անգամ նշանակաւ տեղեր, կայարաններ, եւ այլ կը հանդիպի անտէր կիներներու, որուն վրայ ելելու ըլլաւ չի կուր զգիլ՝ մինչեւ պահանջած դրամը որ կ'ընդունէր վրայ դրուած կ'ըլլայ, որոշակ ծակէ մը ներս չենտես։ Հիմա լինի լրագրաւմանսց իրենց խառնութիւն առջեւ նշոյնաբի կազմած մը կանգնած են։ այս կազմածն աւագն լրագիր իր մէջէն դուրս կը չենտես, եթէ նշանակաւ գինը ծակէն ներս չենտես։ Այս վերջին շատ աւելի հանձարեղ գիտա մըն է։

Պատմիկ յրագիրք։

Ամերիկայի մէջ կը հրատարակուին երեք ուսուելի լրագիր, ապուած խմորեղենի վրայ, երկու լրագիր ծածկի ծխախոտայ մեծ տներէնէրու վրայ։ Ասկէ զատ կը հրատարակուին եօթը պատկերազարդ լրագիր բամբակեայ թաշկինակի վրայ։ Ամերիկեան լրագիրներէն երեքն տարին անգամ մ'իրենց բաժանարաց լուսանկարն առնուլ կու տան, բոլորէրէն մը իրենց բաժանարդները մտնելու ըլլան յուղարկաւորութեան ստակը կը վճարեն, հինգ լրագիր շաբաթն անգամ մ'իրենց բաժանարդները սեղանի կը հրաւրեն, եւ 251 լրագիր իրենց բաժանարդաց Ցարգոր պատուանոցը կը հզարն։ Այս անուր լրոյն ստուգութեան վկայելու կը թողուց Deutsche Buchdrucker-Zeitung լրագրայ, որմէ առած ենք։

ՏՆՏԵՍԱԳՈՐ

Միւր թիւը պահել։

Հարմարեց հետեւեալ կերպով միւս օրերով թիւը կը պահեն։ Միւս յարմարեցաւ աւելցնել մէջ կը դնեն եւ փոսն եռացեալ շուր կը լեցնեն մինչեւ որ միւր ծածկուի, եւ իր վրայ ալ եղ կը լեցնեն։ Ասով օրը չի կրնար միւս հետ հարմարեցութեան մէջ մտնել, եւ միւր կը մնայ անարատ։ Ցար ջով՝ մինի բովանդակած պիտակովը մինի մակերեւութին վրայ խմորելով՝ օգոյ դէմ երկրորդ պատուար մը կը չենուի։

Ստամբուլ իմաստը։

Ատամանց առանձինն իմաստը՝ որ այնպէս կարեւոր է մանկանց եւ հասակաւորաց, եւ ոչ տեղ մ'այնչափ ի գործ կը դրուի, որչափ Հիւս։ Ամերիկայ եւ Անգլիա։ Ատամանքն իմաստը հետեւեալ կանոններն զոր կու տայ լինանի National Dental Hospital, անշուշտ մեր ընթերցողաց ալ օգտակար կրնան ըլլալ։ 1. Օրն անգամ մը պէտք է ակուանները մաքրել։ ատոր յարմարաւ շին ժամանակն է իրիկուն պատկերու երթալէն յառաջ։ Մաքրելու համար պէտք է կակուղ խղանակ, օժտու եւ քիչ մը կրի մուր։ ատոցմով ակուանները վերիվայր շինելու է։ Լնդերաց քիչ մ'արիւններն պատմաւ չեն շինուր զանց առնու։ 2. Ակուաններու համար զինութեան պէտք չէ վարուիլ՝ ընկող, կողին եւ այլն կտրելով։ փան զի առաջ ակուանները կրնան ստով վնասուի։ 3. Ընդ տեսներն՝ որ ակուանի մէկ մասն սկսած է փախլ, անմիջապէս առջեւ առնուլ նայելու է, որ կ'ըլլայ ակուան լեցնելու տակով, որով դէտ շատ տարի կը դիմանայ ակուան։ Ըստ կարեւոր է շուր ատուրէնէ անդին տղոց ակուաններն յաճախ քննել տալ ատամնաբուի, որպէս զի ապահով ըլլալ՝ որ տղուն առաջին ակուաններն, զխառնարար ետեւի ակուաններն՝ կանուրն ծակիլ չսկսին, եւ այս մնայուն ակուաններն ըստ պաշտօնի խնամուին։ 5. Կտեղ է սովեցնելու տղան առաւել եւ իրիկուն բերաններն լուալ, եւ կանխաւ ատամնաբու գործածել գիտնան, ինչպէս նաեւ ատամնաբու (cure-dent), 6. Կերկրող մէջ ալ մտադրութիւն պէտք է։ Հա-

